UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Acquisitio

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

poſſ de·itis animas veſtras. *Maximus de Charitate, Centura prima.*

Deleta Carthagine, magno videlicet terrore Rom. Reipublic. extincto, tanta de proſperis rebus mala ſecuta ſunt, vt corrupta concordia, prius ſæuis cruentisque ſeditionibus, deinde mox malarum connexione curarum, bellis ciuilibus tantus ſanguis effuſus eſt, vt crudeliora paterentur à ciuibus, quam ab hoſtibus. *Auguſt. lib. 1. de Ciuitate Dei.*

Torpor & ignauia dicunt, ſi lectioni continuato ſtudio ſemper inſiſtis, oculorum caliginem incurris. Si indeſinenter lacrymas fundis, ipſos etiam oculos amittis. Si protelatis vigiliis pſalmorum cenſum perſoluis, inſaniam capitis acquiris. Si quotidiano labore te conficis, ad opus ſpirituale quando conſurgis? *Aug. in lib. de conflictu vitiorum & virtutum. 9.*

Nemo ſecurus eſſe debet in hac vita, quæ tota tentatio nominatur, vt qui potuit fieri ex deteriore melior, non fiat ex meliore deterior. *Auguſt. confeſſion. lib. 10.*

Nullus fructus otii, imo magis diſpendium. Otioſus Eſau amiſit primatus benedictionem, quia maluit cibum accipere, quam quærere. *Auguſt. epiſt. ad Vercellenſes.*

Nihil in ſancto propoſito deterius eſt otio, quod non ſolummodo non acquirit noua, ſed etiam peracta conſumit. Sanctæ vitæ ratio proceſſu gaudet, & creſcit, ceſſatione torpeſcit & deficit. Quotidianis ac recentibus virtutum incrementis inſtauranda mens eſt, & viuendi hoc iter non de transacto, ſed de reliquo metiendum. *Hier. epiſt. ad Demetriadem.*

Facito aliquid operis, vt ſemper Diabolus inueniat te occupatum. *Hieron. ad Ruſticum monachum, & habetur de conſec: diſt. 5. Nunquam.*

Radix deſperationis eſt ignauia: & non ſolum radix, ſed nutrix eius & mater. Nam ſicut veſtimentum & tineam generat & nutrit, ita ignauia non ſolum gignit ex ſe deſperationem, ſed alit & fouet. *Ioann. Chryſoſt. lib. de lapſu.*

Per torporem vires & ingenium defluunt. *Iſidorus Soliloquiorum lib. 2.*

Fugienda eſt otioſitas, mater nugarum, nouerca virtutum: Inter ſeculares nugæ, nugæ ſunt. In ore ſacerdotis blaſphemiæ ſunt. *Bernhardus de conſideratione lib. 2.*

Non dormientibus prouenit regnum cœlorum, nec otio & deſidia torpentibus beatitudo æternitatis repromittitur. *Leo in ſermone de Apparitione.*

Experimento probatum eſt, acediæ impugnationem non declinando fugiendam, ſed reſiſtendo ſuperandam. *Ioannes Caſſian. de inſtitut. Monachorum lib. 10.*

Acedia eſt ſolitariis magis experta, & in eremo commorantibus infeſtior hoſtis ac frequens. *Ibidem.*

Sicut in vnoquoque opere mater inuenitur conſtantia, ita vniuerſæ doctrinæ & diſciplinæ nouerca eſt negligentia. *Boetius lib. de ſcholaſtica diſciplina.*

Vult & non vult piger. Pigri vocabulo denotatur, qui vult regnare cum Deo, & non laborare pro Deo. Delectant præmia, cum pollicentur: deterrent certamina, cum iubentur. *Beda ſuper Prou. lib. 2.*

PHOLOSOPHICAE SENTENTIAE.

Male mihi eſſe malo, quam molliter. Si mollis es, paulatim effœminatur animus, atque in ſimilitudinem otii ſui & pigritiæ, in qua iacet, ſoluitur, dormio minimum, & breuiſſimo ſomno vtor, ſatis eſt mihi vigilare deſiiſſe. Aliquando dormiſſe ſcio, aliquando ſuſpicor. *Sen. 33. epiſt.*

Nullus mihi per otium dies exit. Partem noctium ſtudiis vendico. Non vaco ſomno, ſed ſuccumbo, & oculos vigilia fatigatos cadentesque in opere, detineo. *Seneca ad Lucilium epiſt. 8.*

Gloriari otio, iners ambitio eſt. Vitam in odium otium adducere ſolet. *Senec. ad Lucil Epiſt. 69.*

Generoſos animos labor nutrit. *Seneca ad Lucil Epiſt. 30.*

Dormio minimum, & breuiſſimo ſomno vtor. Satis eſt mihi vigilare deſiiſſe, aliquando non dormiuiſſe ſcio, aliquando ſuſpicor. *Seneca ad Lucil. epiſt. 33.*

Demetrius vitam ſecuram, & ſine vllis fortunæ incurſionibus mare mortuum vocat. In otio inconcuſſo iacere non eſt tranquillitas, malitia eſt. Attalus Stoicus dicere ſolebat: Malo vt me fortuna in caſtris, quam in deliciis habeat. *Seneca ad Lucilium epiſt. 68.*

Luxurioſo, frugalitas pœna eſt: pigro ſupplicii loco labor eſt: delicatis miſeria eſt: deſidioſo ſtudere, torqueri eſt. *Idem epiſt. 27.*

Non putant deſidioſi fieri, quicquid facere non poſſunt. Ex infirmitate ſua de virtute ferunt ſententiam. Eodem modo hæc, ad quæ omnes imbecilles ſumus, dura atque intoleranda credimus, obliti quam multis tormentum ſit vino carere aut prima luce excitari. Non iſta difficilia ſunt natura, ſed nos fluidi & enerues ſumus. *Ibidem.*

Diu delibera, cito facito. Nil curare, hoc eſt inſanum eſſe. Nil poſſe, hoc mortuum viuere. *Idem in Prouerb.*

Quies tibi, nō deſidia ſit. Et cum ab aliis luditur, tu ſancti aliquid, honeſtique tractabis. *Seneca ibidem.*

Nil agere ſemper infelici eſt optimum. *Ibid.*

Pigritia eſt nutrix egeſtatis, *Ibidem libro de beneficiis.*

Nullum beneficium dandı
beneficiis.

Peſtis eſt mortalibus ignau
Nullum ens naturale na u
nimalibus.

Corrumpunt operantem p
Impoſſibile eſt negligenti
dem libro Oeconomicorum.

Etenim ignauia nemo imı
parens liberis, vt æterni fierer
honeſti vitam ſuam agerent. *Salluſtius in Iu*

Summam lætitiam atque laſciuam diu
Salluſtius in Catilinaria.

Non votis neq; ſuppliciis muliebribus au
ſed vigilando, agendo, bene conſulendo o
Vbi ſocordiæ atque ignauiæ te tradideris, ne
rabis. *Salluſtius ibidem.*

Pigritia, eſt animi inertia vel fatigatio, q
tum conſummare faſtidit: *Cic. in Tuſcul. qu*

Vide, Deſidia, Ignauia, Otium, Oti

Acquiſiti

¶ DEFINITIO. ET ET

ACQVISITIO, emptio, res acquiſita,
educatione, vario labore, & iure quoc
vel *Mikneh*, à verbo *Kanah*, id eſt, na
quiſiuit generando, emendo, comparando,
alia ratione id fieri poteſt. Græ. κτῆσις & πε
verbo περιποιζω. Hebræis etiam acquiſiti
Rachaſch, quod cum alio verbo conuenit, n
verbum ſignificat acquiſiuit, collegit facult
cum tumultu: opes enim non ſine dolore, t
plici congeruntur.

Acquiſita res dicitur Hoſtienſi, vel empt
cratiuo habita. *Iacob Spiegel. in Lex. Iurid.*

Acquiſitum in proprie dicitur, cuius do
Idem in voce Acquirere.

Acquirere poteſt homo, donec viuit. l. 2. ſi
ſeparat. *Idem Spieg.*

Acquiri dicitur ei, ad quem commodum
in fin. ff. de iure dot. *Idem Spieg. in voce Acq*

¶ SENTENTIAE BIB

Colligat vnusquisque, quæ ſufficiuntur
Non decipiat vnusquisque proximum ſ
Statera iuſta & æqua ſint pondera, iuſtu
tarius. *ibid.*

Quando vendes quidpiam ciui tuo, aut e
ſtes fratrem tuum. *ibid. 25.*

Non aſſumes & transferes terminos pro
priores in poſſeſſione tua. *Deut. 19.*

Non habebis in ſacculo, diuerſa ponder
erit in domo tua modius maior & minor. I
& verum: & modius æqualis & verus erit t
pore ſuper terram, quam Dominus Deus t
natur enim Dominus eum, qui facit hoc,
iuſtitiam. *Deut. 25.*

Maledictus, qui transfert terminos prox
Mendaces filii hominum in ſtateris. *Pſa*
Sic ſemitæ omnis auari animas poſſi
uerb. 2.

Statera doloſa abominatio eſt apud De
voluntas eius. *Prou. 11.*

Alii diuidunt propria, & ditiores fiunt.
ſemper in egeſtate ſunt. *ibid.*

Subſtantia feſtinata minuetur: quæ au
manu multiplicabitur. *Prou. 13.*

Qui calumniatur pauperem, vt augeat
ditiori, & egebit. *Prou. 22.*

Qui congregat theſauros lingua menda
impinguetur ad laqueos mortis. *Ibid. 21.*

Qui feſtinat ditari, non erit innocens. *Pr*
Vir, qui feſtinat ditari, & aliis inuidet, ig
perueniet ei. *Ibidem.*

Peccatori autem dedit Deus afflictione
vt addat, & congreget, & tradat ei, qui placu
Quid neceſſe eſt homini maiora ſe quæ
conducat ſibi in vita ſua? *Ibid. 7.*

Æſtimauerunt luſum eſſe vitam noſtra
tæ compoſitam ad lucrum, & oportere vnd
acquirere. *Sap. 15.*

Non ſit porrecta manus tua ad accipiend
lecta. *Eccleſ. 4.*

…js congregat, & in bonis il-
…palus figitur: ſic & inter
…ſtiabitur peccatis. *Eccleſ.27.*
…um, & agrum agro copula-
…habitatis vos ſoli in medio
…iberis? *Eſa.33.*
…quo aggrauat contra ſe den-
…domui ſuæ, vt ſit in excelſo
…at de manu mali. *Ibidem.*
…menſura minor iræ plena. *Mich. 6.*
…is theſauros in terra. *Matth.6.*
…lucretur vniuerſum mundum: ſeipſum
…ltus modos acquirendi complectitur,
…bis acquir. lib.2. Inſtitut. iuris ciuil. tit. 9.
…iuris gentium eſſe, aut iuris ciuilis. Iuris-
…tuordecim: nempe donationem, hoſtium
…aris inuentos, id eſt, pretioſas gemmas, a-
…tus, alluuiones, inſulam in mari aut flu-
…alueum à flumine deſertum habere, alie-
…peciem quæ in priſtinam redire nequeat,
…materia ſpeciem feciſſe, duorum materias
…eris voluntate dominorum, aut fortuito
…ria aliena in ſolo ſuo ædificaſſe, alienam ar-
…, conſeuiſſe in alieno fundo bona fide poſ-
…inueniſſe.
…ſitiones dicit duplices, vel ſingularium re-
…ſitatem: ſingulares, vſucapionem, ius accre-
…mmiſſum. Per vniuerſitatem, quando vna
…d multa nobis ſub vno acquiruntur, tales
…ones, hæreditas, bonorum poſſeſſio, arroga-
…onorum addictio.
…agiſtri de acquiſitione tradiderunt, compen-
…*regorius in Syntagmate iuris vniuerſi, par.3.*
…blicas, ſed & priuatos homines decet, dum
…nt, ea acquirere quæ illis aliquando vſui eſſe
…ceſſitas ingruerit, paratum quo refugiant ha
…*oph. de rebus geſtis. Græc. lib.6.*
…*ntia. Labor, Studium, Vtilitas.*

…ctor, Actio.

…TIO ET ETYMOLOGIA.

…ὲ πράκτης, dicitur: Is eſt, qui aliquid agit: &
…ctus: vnde actionem Iuriſconſulti vocant ius,
…debetur in iudicio proſequendi. Propter quod
…eſſe actionum genera: in rem, quę dicitur ven-
…am, quæ appellatur condictio. In rem actio eſt,
…am, quæ ab alio poſsidetur, petimus. In perſo-
…am eo agimus, qui obligatus eſt nobis ad faci-
…dandum.
…udium, molimen, opus, Hebr. *Halila*, & num.
…Sed obſeruandum eſt, quum in actionibus hu-
…rrunt inconſideratè admodum & deprauato
…miſſa, radicem huius nominis eſſe *halal* ver-
…at, infantiliter loquutus eſt, inſipienter cogitata
…aliquid infantium more. Hinc *holal*, infans.
…n trilingue, Lugduni editum, Anno 1607.
…actor & author ſic, quod actor eſt, qui recitat:
…cit opus. Quare ſcriptores poematum & alio-
…ntur, & ita authores pacis, authores belli. Quo-
…or ſcribatur, vide infra in dictione Authoritas.

…ENTENTIÆ POETICÆ.

Iacob Bill. ſacra Anthol.

…noſtri Deus eſt & rector & author,
…o affectu quæ bona ſunt gerimus.
…ſpecie clarebunt intima cordis,
…hominis mentem ſpiritus intus alit.
…nim ſanctos facit, & de lumine lumen
…ur: nullus ſit bonus abſque bono.

…ILOSOPHICÆ SENTENTIÆ.

…in actione conſiſtit. *Cic. 1. Offic.*
…nobis ſolum, ſed fruenda etiam ſapientia eſt. 1. *de*
…ate linguæ vita ſordes eluuntur. *Cic. in Sal.*
…lis vocibus philoſophi ſpectandi ſunt, ſed ex perpe-
tuitate atque conſtantia: reſque ſpectari oportet, non verba. 5. *Tuſculan.*

Virtus, integritas, probitas in homine: non linguæ volubilitas, non ars, non ſcientia requiri ſolet. *Pro Planco.*

Ea magna voluptas eſt, æqualem ac parem verbis vitam agere: atque ita viuere, vt omnis oratio moribus conſonet. *Cic. in Sal.*

Miſera eſt ſenectus, quæ ſe oratione duntaxat defendit. *Cato Maior.*

Ita viuunt quidam, vt eorum vita refellatur oratio: atque cæteri exiſtimantur dicere melius, quàm facere: quum ſit melius facere, quàm dicere. 2. *de Finibus.*

Sunt, qui, quum populi non ſolum commoda, verum etiam ſalutem oppugnent & impediant, oratione aſſequi volunt, vt populares eſſe videantur. Vt C. Gracchus, quum largitiones maximas feciſſet, & effudiſſet ærarium, verbis defendebat ærarium. 3. *Tuſculan.*

Epicurus tantummodo induit perſonam Philoſophi, & ſibi hoc ipſe nomen inſcripſit: quum non multum differret à iudicio ferarum, præſertim quum omne malum dolore definiat, bonum voluptate. 5. *Tuſcul.*

Cum Philoſophorum vita miſerabiliter pugnat oratio. 2. *Tuſc.*

Plus in negotijs gerendis res, quàm verba proſunt. 4. *Acad.*

Sunt facta verbis difficiliora. *Cic. ad Qu. Fratr.*

Eſt alienum viro, quod alteri præceperit, id ipſum facere non poſſe. 3. *Offic.*

Quid verba audiam, cum facta videam? 3. *Tuſc.*

Qui ſuos caſus aliter ferunt, atque vt alijs authores ipſi fuerunt, non ſunt vitioſiores, quàm ferè plerique, qui auari auaros, gloriæ cupidos glorioſi reprehendunt. 3. *Tuſc.*

Noli imitari malos medicos, qui in alienis morbis profitentur, ſe tenere medicinæ ſcientiam, ipſi ſe curare non poſſunt. Sed potius quæ alijs tute præcipere ſoles, ea tute tibi ſubijce, atque apud animum propone. *Seruius Sulpit. Cic. fam. 4.*

Tu qualis es, talem te eſſe exiſtimes: vt quantũ à rerum turpitudine abes, tantum te à verborum libertate ſeiungas. Deinde vt ea in alterum ne dicas, quæ cum tibi falsò reſponſa ſint, erubeſcas. *Pro M. Cælio.*

Vita humana ex multis actionibus conſiſtit: at felicitas actiones abſoluit. Nam omnis actio virtute aut duce fortuna fit.

Virtus conſideretur in ipſo vſu, fortuna in ſucceſſu. *Hippodæ.*

Sunt autem actiones propter ſe expetendæ, ex quibus ſola actio petitur: ex quo ſunt genere virtuti conſentaneæ actiones. *Ariſtoteles.*

Benè enim & præclarè facta omnia in ijs dicuntur, quæ vi ſua, per & propter ſe expetuntur. *Ariſtot.*

In omnibus actio eſt optima eius, qui optimè ad id affectus eſt, quod & omnium, quæ ſenſui ſubiecta ſunt, nobiliſsimum, quæ eadem ſit neceſſe eſt & abſolutiſsima & ſuauiſsima. Vt autem quæq; actio plurimum habet iucunditatis, ita eſt perfectiſsima, at ea demum perfectiſsima eſt, quæ ab eo proficiſcitur, qui bene affectus aptusque eſt ad eam rem gerendam, quæ omnium optima eſt earum, quæ propoſitæ ſunt ſenſui. *Ariſt. Eth. l.10. c.4.*

Certè mentis & animi actio ſapiens longè excellere videtur, quæ & cognitione dirigitur, & præter ſe nullum finem ſibi proponit, & propriam habet oblectationem, quaſi ipſa maximè augeatur.

Quocirca & quod ſatis eſt, & otium, & vacuitas defatigationis, quantum natura humana patitur, cæteraque omnia, quæ beato viro tribuuntur, hac ipſa actione continentur. Actiones autem multa deſiderant, eoque plura & maiora, quo maiores & clariores. *Idem 10. Ethic. c.7.*

Quoniam non quiduis aptam ad faciendum & patiendum naturam habet: ſed ea omnia, quæ vel contraria ſunt, vel habent in ſe contraria: tam id quod facit, quàm quod accipit, & quaſi patitur, ſimilis ſint eiuſdemque generis neceſſe eſt: ſpeciei verò diſsimilis & contrariæ. Hoc enim natura comparatum eſt, vt corpus à corpore, ſuccus à ſucco, color à colore, & vno nomine id quod eiuſdem generis ab eo, quod eſt eiuſdem, quid ferat. *libr. 1. de Ortu, capit. 7. T. 50.*

Agere patique & repugnantiam recipiunt, & magis ac minus. *In Categorijs, cap. 9. de agere & pati.*

Ea viciſsim vltro citroque mouere mouerique poſſunt, quæ & facere poſſunt & pati. *lib 1. de Ortu, c.6. T.45.*

Quoniam quod patitur, & quod facit, eiuſdem ſimiliſque generis, diſsimilis verò ſpeciei eſſe debent: hæc autem contraria ſunt: perſpicuum eſt, tam contraria, quàm ea, quæ ijs interiecta ſunt, eam vim habere, vt eorum inter ſe quædam faciendi ferendique viciſsitudo eſſe poſsit, præſertim quum in eis rerum ortus interitusque plane ſitus ſit. *Lib. 1. de Ortu & Interitu, c.7. T.51.*

Quod ſimile eſt, nullaque ex parte diuerſum: id conſentaneum eſt nihil à ſimili accipere, & quaſi pati. *Libro 1. de Ortu, capit. 7. T. 48.*

Quod patitur, id vel humidum eſt, vel durum, vel compoſitum ex his. *Lib. 4. Meteorolog. cap. 5. T. 20.*

Pati ne vno quidem modo dicitur: ſed vnum genus eſt patiendi, cum aliquis interitus à contrario oritur: alterum, cum ſalus potius & conſeruatio eius, quod vim habet, vt ſit, ab eo pro-